Vlaamse Gemeenschapscommissie
Collegebesluit nr. 20252026-0296
04-02-2026

Overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de stad Brussel en de Federale Overheidsdienst Justitie over de bibliotheekwerking in de gevangenis Brussel site Haren

Deze overeenkomst wordt gesloten tussen

de **Vlaamse Gemeenschapscommissie** (0240.682.635),
vertegenwoordigd door het College, voor wie optreedt mevrouw Ans Persoons, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport, Gemeenschapscentra en Etnisch-culturele minderheden, hierna genoemd 'de VGC';

de **stad Brussel** (0207.373.429),
vertegenwoordigd door haar College van Burgemeester en Schepenen, in naam waarvan optreden de heer Philippe Close, burgemeester, en mevrouw Emilie Dupont, stadssecretaris, in uitvoering van het besluit van de Gemeenteraad d.d. [vermeld de datum van het besluit van de gemeenteraad tot goedkeuring van de overeenkomst], dat geen voorwerp heeft uitgemaakt van een maatregel van algemeen toezicht [alleen als de overeenkomst is ondertekend na de wettelijke termijn voor toezicht];

de **Federale Overheidsdienst Justitie** (0308.357.753),
vertegenwoordigd door de heer Jurgen Van Poecke, inrichtingshoofd gevangenis Brussel site Haren, Federale Overheidsdienst Justitie, directoraat-generaal Penitentiaire Instellingen, hierna genoemd 'de FOD Justitie';

Voorwerp van de overeenkomst

Het voorwerp van de overeenkomst betreft de bibliotheekwerking in de gevangenis Brussel site Haren.

De overeenkomst wordt gesloten ter uitvoering van het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VGC. Dit convenant met betrekking tot de uitvoering van het lokaal cultuurbeleid in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad geeft uitvoering aan het decreet van 8 maart 2024 over de bovenlokale cultuurwerking (art. 62) en het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2024 ter uitvoering van dit decreet (art. 88 en 89), met name: "de ondersteuning van gevangenisbibliotheken in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad" (decreet art. 62 4°). Met de middelen die ter uitvoering van dit convenant worden ingezet, wordt een bibliotheekwerking in de gevangenis Brussel site Haren uitgebouwd die structureel wordt ondersteund door de stad Brussel en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Deze overeenkomst bepaalt het kader van de samenwerking tussen de partijen.

Wordt overeengekomen

TITEL I: MISSIE

Artikel 1. De partijen willen dat gedetineerden toegang hebben tot kennis, informatie, ontspanning en cultuur. Ze willen hen helpen om op de hoogte te blijven van wat er buiten de gevangenis gebeurt.

Artikel 2. De gevangenisbibliotheek organiseert (leesbevorderende) activiteiten voor de gedetineerden. Deze activiteiten zijn bedoeld om creatief bezig te zijn, de kwaliteit van leven te verbeteren, en sociale vaardigheden te versterken. De werking in de gevangenisbibliotheek legt verbindingen met de buitenwereld, bijvoorbeeld via specifieke onthaalmomenten of een buitenluik bij leesbevorderende projecten.

TITEL II: DOELSTELLINGEN

Artikel 3. Toegankelijkheid.

§1. De gevangenisbibliotheek is open voor alle gedetineerden, met inachtneming van de veiligheidsregels in de gevangenis.

§2. Het bibliotheekbezoek gebeurt volgens een vast weekrooster, dat is afgestemd op het regime van de gedetineerden. Er wordt dagelijks toegang verleend aan een maximaal aantal gedetineerden.

§3. Ook voor gedetineerden onder bijzondere regimes wordt een bezoek aan de bibliotheek of het lenen van materialen geregeld.

Artikel 4. Vereiste aanwezigheid van agenten.

§1. Voor de verplaatsing van gedetineerden naar de bibliotheek door de FOD Justitie wordt aan het begin van elke werkshift gecontroleerd of er voldoende personeel is om de activiteit te organiseren.

§2. De FOD Justitie brengt de stad Brussel zo snel als mogelijk op de hoogte indien niet aan de voorwaarden van artikel 4 §1 is voldaan en geplande bibliotheekbezoeken niet kunnen plaatsvinden, en dit zonder invloed op de uitbetaling van de subsidie door de VGC.

Artikel 5. Verdere praktische afspraken.

§1. De partijen maken praktische afspraken om de goede werkomstandigheden voor bibliotheekmedewerkers van de stad Brussel, de werking van de gevangenisbibliotheek, het bibliotheekbezoek en de activiteiten voor gedetineerden te garanderen.

§2. De praktische afspraken kunnen betrekking hebben op onder andere (maar niet uitsluitend): de samenwerking met vrijwilligers; de toegang tot de bibliotheek voor gedetineerden; de uitleen zonder gevangenisbeambte van de FOD Justitie; de veiligheid in de gevangenisbibliotheek.

§3. De partijen schrijven de praktische afspraken neer in een document dat een addendum bij deze overeenkomst zal vormen en dat na de goedkeuring ervan door alle partijen onlosmakelijk deel zal uitmaken van deze overeenkomst.

§4. Tenzij de partijen anders overeenkomen, vallen alle eventuele kosten die voortvloeien uit de uitvoering van de gemaakte praktische afspraken ten laste van de FOD Justitie.

Artikel 6. Infrastructuur en fysieke ruimte.

§1. De FOD Justitie zorgt voor de verschillende bibliotheekruimten binnen de gevangenis Brussel site Haren en hun uitrusting: rekken om er de bibliotheekmaterialen in te plaatsen, leesruimten, balies voor het uitlenen van materialen, en een bureau voor administratief werk.

§2. De FOD Justitie zorgt ervoor dat bibliotheekmedewerkers van de stad Brussel in een veilige en aangename omgeving kunnen werken.

§3. Indien de veiligheid van de bibliotheekmedewerker niet kan worden gegarandeerd door de FOD Justitie, mag de stad Brussel met onmiddellijke ingang haar verbintenis tot het uitbaten van de gevangenisbibliotheek opschorten tot op het moment dat de veiligheid opnieuw kan worden gegarandeerd, en dit zonder invloed op de uitbetaling van de subsidie door de VGC.

§4. Bibliotheekmedewerkers van de stad Brussel kunnen gebruikmaken van de gedeelde kantoorruimte van de medewerkers van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 7. Informatietechnologie en bibliotheeksysteem.

§1. De FOD Justitie zorgt voor de aanschaf en het onderhoud van de computers en software in de gevangenisbibliotheek, overeenkomstig de geldende en overeengekomen veiligheidsmaatregelen en compatibel met het Eengemaakte BibliotheekSysteem voor Vlaanderen en Brussel (§7).

§2. Meer bepaald zorgt de FOD Justitie in de gevangenisbibliotheek per bibliotheeklocatie voor:

a. één computer met een internetverbinding en met een barcodescanner, een laserprinter en ticketprinter voor het beheer en uitlenen van materialen;

b. één computer met een internetverbinding om de catalogus te raadplegen.

§3. De gevangenisbibliotheek maakt gebruik van het Eengemaakte BibliotheekSysteem voor Vlaanderen en Brussel. Dit systeem wordt ook gebruikt door de 20 Brusselse Nederlandstalige openbare bibliotheken.

§4. De VGC maakt afspraken met de FOD Justitie om ervoor te zorgen dat de veiligheidsregels van de gevangenis worden gerespecteerd in dit systeem.

§5. De VGC zorgt voor ondersteuning, vergelijkbaar met die aan de andere Brusselse bibliotheken. Hierdoor wordt de gevangenisbibliotheek gezien als een filiaal van de Nederlandstalige openbare bibliotheek van de stad Brussel.

§6. De VGC staat ook in voor de kosten voor het jaarlijkse onderhoud en de telecom van het systeem, alsook de kosten voor de eventuele uitbreiding van het systeem.

§7. Het gebruik van het Eengemaakte BibliotheekSysteem in de context van de gevangenisbibliotheek Haren is onderhevig aan de voorwaarden die zijn bepaald in:

a. de d.d. 26.09.2019 door het College van de VGC goedgekeurde Overeenkomst Basisinfrastructuur Digitale Bibliotheek tussen vzw Cultuurconnect en de VGC;

b. het d.d. 28.01.2021 door het College van de VGC goedgekeurde Addendum 1 ‘Aansluiting speciale collectie: Gevangenisbibliotheek’ bij de Overeenkomst Basisinfrastructuur Digitale Bibliotheek tussen vzw Cultuurconnect en de VGC;

c. de bijlagen Gemeenschappelijke Basisinfrastructuur Digitale Bibliotheek bij het d.d. 23.10.2025 door het College van de VGC goedgekeurde convenant tussen de VGC en de stad Brussel betreffende het lokaal cultuurbeleid, die een lokale afgeleide vormen van de overeenkomst Basisinfrastructuur Digitale Bibliotheek tussen de VGC en Cultuurconnect;

d. de overeenkomst Gevangenisbibliotheken tussen de FOD Justitie en Cultuurconnect, waarin de voorwaarden zijn opgenomen waaronder penitentiair bewakingsassistenten (PBA's) en fatiks bij de werking van de gevangenisbibliotheek, en specifiek het gebruikersbeheer, betrokken kunnen worden, wat mogelijk (een beperkte) toegang tot het bibliotheeksysteem en bepaalde functionaliteiten ervan noodzakelijk maakt.

Artikel 8. Bibliotheekcollectie.

§1. De gevangenisbibliotheek heeft een gevarieerde en actuele collectie die aansluit bij de behoeften van de gedetineerden. De stad Brussel staat in voor de initiële aanschaf van een startcollectie en het onderzoeken van het budget dat nodig is voor de permanente actualisering ervan, met het oog op toekomstige afspraken hierover (artikel 10. Budget).

§2. Gedetineerden kunnen via InterBibliothecair Leenverkeer (IBL) gebruikmaken van collecties van de Brusselse bibliotheken. Dit zijn alle 20 Nederlandstalige openbare bibliotheken in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De stad Brussel staat in voor de afhandeling van deze aanvragen.

§3. De FOD Justitie kan mits te motiveren redenen beslissen om bepaalde bibliotheekmaterialen of IBL-aanvragen te weigeren. Indien van toepassing, dienen de betreffende IBL-aanvragen voorafgaandelijk aan de FOD Justitie te worden voorgelegd voor goedkeuring.

Artikel 9. Personeel.

§1. De stad Brussel stelt minimaal één VTE bibliotheekmedewerker aan om de bibliotheekwerking in de gevangenis te organiseren. Deze medewerker krijgt dezelfde ondersteuning als ander stedelijk bibliotheekpersoneel. De taken van de bibliotheekmedewerker zijn:

a. back-officetaken: zoals het samenstellen van de collectie, bestellen en aankopen van materialen, labelen van de materialen en invoeren in het bibliotheeksysteem, en het verwerken van IBL-aanvragen van gedetineerden;

b. front-officetaken: zoals baliewerk, in samenwerking met het gevangenispersoneel en eventuele vrijwilligers en fatiks;

c. inhoudelijke werking: zoals coaching van gedetineerden en/of vrijwilligers die als bibliotheekmedewerkers werken, en het organiseren van leesbevorderende projecten met interne en externe partners, als onderdeel van de uitbreidingsactiviteiten van de gevangenis; hiervoor geldt het jaar 2026 als een proefjaar om te onderzoeken hoe een bibliotheek binnen de gevangenis van Haren kan functioneren.

§2. De FOD Justitie stelt personeel beschikbaar om de bibliotheek in de gevangenis te ondersteunen. Dit houdt in:

a. back-officetaken: zoals boekverzorging, organiseren van het terugbrengen van bibliotheekmaterialen, en het onderhoud van de bibliotheekruimten;

b. front-officetaken: zoals werken aan de balie, samen met de bibliotheekmedewerker;

c. bibliotheekbezoek: het begeleiden van gedetineerden naar de bibliotheek en terug, alsook het toezicht houden tijdens het bibliotheekbezoek;

d. monitoring: het bijhouden van het aantal bibliotheekbezoeken en het aantal deelnemers per bezoek, en hierover communiceren met de stad Brussel.

§3. De FOD Justitie zorgt voor een werkbare organisatie met vrijwilligers en gedetineerden.

Artikel 10. Budget.

§1. De VGC verstrekt — binnen de grenzen van de goedgekeurde begroting en beschikbare middelen — een eenmalige subsidie van 112.500 euro aan de stad Brussel voor de aankoop van een startcollectie voor de bibliotheekruimten van de gevangenis Brussel site Haren (zie artikel 8 §1).

§2. De VGC verstrekt — binnen de grenzen van de goedgekeurde begroting en beschikbare middelen — een eenmalige subsidie van 62.500 euro aan de stad Brussel voor de digitalisering van de bibliotheekruimten van de gevangenis Brussel site Haren. Deze digitalisering omvat enerzijds de implementatie van het Eengemaakte BibliotheekSysteem voor Vlaanderen en Brussel in de gevangenis als een filiaal van de openbare bibliotheek van de stad Brussel (zie artikel 7 §3 en §7); en anderzijds de implementatie van een zelfuitleensysteem volgens de technische specificaties die de VGC aan de stad Brussel zal overmaken.

§3. De VGC verstrekt — binnen de grenzen van de goedgekeurde begroting en beschikbare middelen — een jaarlijkse subsidie van 70.500 euro aan de stad Brussel. De stad Brussel gebruikt deze subsidie om minstens één VTE bibliotheekmedewerker voor de gevangenis Brussel site Haren aan te stellen en leesbevorderende activiteiten te organiseren (artikel 9 §1).

§4. De FOD Justitie voorziet een jaarlijks budget van 3.500 euro om eventuele verliezen in de bibliotheekcollectie te compenseren. Deze kost is begroot op 500 euro per bibliotheeklocatie en dekt de beschadiging of het verlies van bibliotheekmaterialen, bijvoorbeeld bij de vrijlating van gedetineerden.

Artikel 11. Communicatie.

§1. De FOD Justitie zorgt samen met alle partners voor een duidelijke communicatie naar alle gedetineerden en het gevangenispersoneel. De communicatie is gericht op een optimaal gebruik van de bibliotheek en haar diensten.

§2. De FOD Justitie en de stad Brussel nemen deel aan overleg- en communicatiemomenten met de andere partners inzake educatie en socio-culturele ondersteuning binnen de gevangenis.

TITEL III: RAPPORTERING

Artikel 12. Rapport over de werking van de gevangenisbibliotheek.

§1. De stad Brussel bezorgt elk jaar, uiterlijk tegen eind februari, een rapport aan de VGC over de werking van de gevangenisbibliotheek. Het rapport bevat informatie over alle aspecten die onder ‘Titel II: Doelstellingen’ van deze overeenkomst staan vermeld. Het rapport wordt ingediend via het VGC-subsidieloket, waartoe de VGC voor de stad Brussel een toegangsaccount voorziet.

§2. Overeenkomstig artikel 9 §2d communiceert de FOD Justitie elk jaar, uiterlijk tegen begin februari, met de stad Brussel over het aantal bezoeken en het aantal deelnemers per bezoek om in dit aspect van het in artikel 12 §1 genoemde rapport te voorzien.

Artikel 13. Niet naleving en onregelmatigheden.

§1. De stad Brussel meldt elke niet naleving van de overeenkomst en elke onregelmatigheid waarvan zij op de hoogte is aan de VGC. Dit gebeurt minstens via e-mail. De VGC neemt daarna indien nodig het initiatief tot overleg tussen de partijen.

TITEL IV: STUURGROEP EN OVERLEG DAGELIJKSE WERKING

Artikel 14. De uitvoering van deze overeenkomst wordt gevolgd door een stuurgroep.

§1. De stuurgroep bestaat uit maximaal drie vertegenwoordigers van elk van de drie partijen (de VGC, de stad Brussel, de FOD Justitie) en van het Agentschap Justitie en Handhaving van de Vlaamse overheid.

§2. De stuurgroep komt minstens één keer in het voorjaar en één keer in het najaar bijeen om te zorgen dat de afspraken in de overeenkomst worden nageleefd en om de samenwerking tussen de partijen te coördineren.

§3. De VGC organiseert het overleg van de stuurgroep en nodigt hiervoor de vertegenwoordigers uit.

Artikel 15. De stad Brussel organiseert het overleg dat nodig is voor de dagelijkse werking en nodigt hiervoor de relevante personen uit.

TITEL V: WIJZIGING VAN DE OVEREENKOMST

Artikel 16. Deze overeenkomst kan worden gewijzigd op initiatief van één van de partijen en na formeel akkoord van alle partijen. De wijzigingen worden neergeschreven in een addendum, dat onlosmakelijk deel uitmaakt van deze overeenkomst. Ze gaan in op het ogenblik dat alle partijen het addendum hebben ondertekend of via een formele beslissing te kennen hebben gegeven het goed te keuren en te willen ondertekenen.

Artikel 17. Indien één of meer artikels van deze overeenkomst nietig zijn of niet kunnen worden uitgevoerd, dan blijven de overige bepalingen van deze overeenkomst en de overeenkomst zelf bestaan. Indien zulks een leemte veroorzaakt, verbinden de partijen er zich toe om de ontstane leemte in te vullen op een wijze die zo dicht mogelijk bij de rest van de overeenkomst en bij de oorspronkelijke bedoelingen van de partijen staat.

TITEL VI: BEPALINGEN OVER LOOPTIJD EN VERLENGING VAN DE OVEREENKOMST

Artikel 18. Deze overeenkomst vangt op het moment van de ondertekening ervan met terugwerkende kracht aan op 1 januari 2026 en heeft een initiële looptijd van één (1) jaar, tot 31 december 2026.

Artikel 19. Na het verstrijken van deze termijn wordt de overeenkomst stilzwijgend verlengd voor opeenvolgende periodes van telkens één (1) jaar, tenzij één van de partijen de overeenkomst opzegt door middel van een schriftelijke aangetekende kennisgeving aan de andere partijen, met inachtneming van een opzegtermijn van minimaal één (1) maand vóór het einde van de lopende termijn.

TITEL VII: SLOTBEPALINGEN

Artikel 20. De huidige overeenkomst wordt gesloten onder de ontbindende voorwaarde van schorsing of/en van vernietiging van het Gemeenteraadsbesluit betreffende huidige overeenkomst door de toezichthoudende overheid waarvan de stad Brussel afhangt.

Artikel 21. Elke betwisting betreffende het bestaan, de interpretatie of de uitvoering van de huidige overeenkomst valt onder de bevoegdheid van de Nederlandstalige hoven en rechtbanken van Brussel.

Artikel 22. Deze overeenkomst is onderworpen aan Belgisch recht.

Opgemaakt te Brussel op [dag] [maand] 2026 en opgesteld in drie exemplaren waarvan elke partij erkent een exemplaar te hebben ontvangen.

Vlaamse Gemeenschapscommissie

Ans Persoons
collegelid bevoegd voor
Cultuur, Jeugd, Sport, Gemeenschapscentra en
Etnisch-culturele minderheden

stad Brussel

Philippe Close
burgemeester

Federale Overheidsdienst Justitie

Jurgen Van Poecke
inrichtingshoofd gevangenis
Brussel site Haren
Federale Overheidsdienst Justitie
directoraat-generaal Penitentiaire Instellingen

Émilie Dupont
gemeentesecretaris

7